Олімпіадні завдання
З польської мови
11 клас

Czytanie ze zrozumieniem

Ilość punktów –_____ / 25 p

I. Przeczytaj tekst i dopasuj tytuły do akapitów.

_____ / 7p

Maria Skłodowska-Curie - naukowiec, noblistka, żona i matka.

MARIA SKŁODOWSKA-CURIE. KOBIETA, KTÓRA WYPRZEDZIŁA CZAS

A. *Czy jako dziecko zdradzała nadzwyczajne zdolności?*
B. *A my nadal kojarzymy ją wyłącznie z portretów, które wiszą na szkolnych ścianach - poważną uczoną. Obcą i właściwie bez życia. Na wszystkich tych portretach Skłodowska-Curie jest taka sama - starannie ułożona fryzura, z nieśmiało wymykającymi się kosmykami włosów...*
C. *A o co chodzi z tymi buddystami?*
D. *Dlaczego Japończycy każą swoim dzieciom czytać w szkołach biografię Marii, a buddyści widzą w niej wzór do naśladowania?*
E. *Wtedy Skłodowskiej-Curie przyznają Nobla?*
F. *W końcu biorą ślub…*
G. *I wybucha miłość?*

Rozmowa z Małgorzatą Sobieszczak-Marciniak, dyrektor muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

–

_____

_____

– Uważają, że była to kobieta odważna, zdeterminowana i z charakterem. Japończyków zachwyca też jej samodyscyplina i skupienie w codziennej pracy w laboratorium. Ludzie ze Wschodu doceniają jej poświęcenie w pracy dla innych i to, że mimo wielu smutków jakie ją spotkały w życiu prywatnym, nie poddała się. Przy tym wszystkim była bardzo skromna, co zaznaczał Albert Einstein: „Pani Curie jest jedyną osobą, której nie zepsuła sława". Nie przepadała za „światowym życiem" i jak tylko mogła, unikała publicznych wystąpień. Wolała uciekać na łono natury: uwielbiała chodzić po górach, pływała i jeździła konno.

–

_____

_____

– Wyznawcy japońskiej odmiany buddyzmu Nichireno Daishonina mówią, że nawet jeden człowiek może mieć wpływ na cały świat. Dla nich Maria jest właśnie takim wzorem do naśladowania, szczególnie dla kobiet. Jej wypowiedzi traktują jak religijne dogmaty.

–

_____

_____

– Wtedy robiono fotografie wyłącznie pozowane, do których się trzeba było przygotować – bez żadnych improwizacji. Szkoda, że kojarzymy Marię tylko z tym wizerunkiem, bo tak naprawdę, była ona pełna życia.

–

_____

_____

– Na pewno wyróżniała się wśród innych dziewczynek. Maniusia (tak nazywano ją w domu) wszystko zawsze robiła w nadzwyczajnym skupieniu i koncentracji. Duży wpływ wywarła na nią atmosfera domu. Urodziła się 7.11.1867 roku w Warszawie, w nauczycielskiej, bardzo patriotycznej i niezamożnej rodzinie. Zainteresowanie fizyką odziedziczyła po ojcu (nauczycielu matematyki i fizyki), ale i z reszty szkolnych przedmiotów miała zawsze świetne oceny.
Ponieważ rodzina po śmierci matki żyła w biedzie, Maria zdecydowała, że pomoże zarabiając jako nauczycielka fizyki, matematyki i języków obcych, a na studia pójdzie dopiero jak skończy je najstarsza siostra Bronia. Tak się stało. W tym czasie kobiety mogły studiować tylko na jednym uniwersytecie, była nim Sorbona, dlatego Maria wyjechała do Paryża (w 1891 roku), zaczęła studiować matematykę i fizykę, a także rozpoczęła współpracę z Piotrem Curie, w jego laboratorium fizycznym.
–

– Nic podobnego, to była przyjaźń. I wspólna pasja. Dzisiaj byśmy powiedzieli, że spotkało się
dwoje ludzi po przejściach. Piotr miał za sobą śmierć narzeczonej, a Maria leczyła złamane serce po nieszczęśliwej miłości do Kazimierza Żórawskiego (poznała go, kiedy pracowała jako guwernantka). Rodzice Kazimierza nie zgodzili się na małżeństwo z Marią, bo uznali to za mezalians. Uczucie pomiędzy Marią i Piotrem Curie dojrzewało powoli...
–

– Tak, w lipcu 1895 roku. Potem rodzą się ich córki (pierwsza z nich, Irène, również została naukowcem i otrzymała nagrodę Nobla w dziedzinie chemii). Maria zapewne była wtedy kobietą szczęśliwą i spełnioną. Cały czas ciężko pracowała, zajmowała się promieniowaniem i w końcu dowiodła istnienie nowego pierwiastka, który nazwała polon, na cześć Polski. Pół roku później (razem z mężem) ogłosili odkrycie kolejnego pierwiastka – radu.
–

- W 1903 roku Akademia przyznaje Nagrodę Nobla z fizyki Piotrowi Curie i Henry'emu Becquerelowi za pionierską pracę nad promieniotwórczością. Akademia nie wzięła pod uwagę Marii, ale Piotr napisał do Komitetu, że byłoby niestosowne nie przyznać jej nagrody, bo przecież oni realizowali właśnie jej pomysły. I tak Maria została pierwszą kobietą nagrodzoną Noblem.

Na podstawie:
http://www.nto.pl/magazyn/wywiady/art/4206067,maria-sklodowskacurie-kobieta-ktora-wyprzedzila-czas,id,t.html ;
Autor: Jolanta Jasińska-Mrukot,30 kwietnia 2011]

II. Proszę zsznaczyć, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe

_____ / 10 p

		Prawda	**Fałsz**
1	Japończycy uważają Marię Skłodowską-Curie za wzór do naśladowania ze względu na jej determinację i poświęcenie.		
2	Albert Einstein uważał, że sława i sukces bardzo zmieniły zachowanie Marii.		
3	Maria Skłodowska-Curie bardzo lubiła uczestniczyć w oficjalnych spotkaniach i prowadzić światowe życie.		

4	Ojciec Marii pracował jako nauczyciel przedmiotów ścisłych.		
5	Maria wyjechała na studia do Paryża zaraz po ukończeniu szkoły, nie pracując wcześniej.		
6	Rodzice Kazimierza Żórawskiego nie zgodzili się na jego ślub z Marią ze względów finansowych i społecznych.		
7	Relacja Marii i Piotra Curie od samego początku była wielką i nagłą miłością.		
8	Pierwszy pierwiastek odkryty przez Marię otrzymał nazwę „polon" na pamiątkę jej ojczyzny.		
9	Córka Marii, Irène, również zajmowała się nauką i zdobyła Nagrodę Nobla.		
10	Komitet Nagrody Nobla od razu sam zdecydował, że Maria powinna otrzymać nagrodę w 1903 roku.		

III. Zanim Maria Skłodowska i Piotr Curie zostali małżeństwem, pisali do siebie listy. Przeczytaj fragment jednego z nich i wybierz słowo, które najlepiej pasuje (a, b lub c).

_____ / 8 p

10 sierpnia 1894 r.

Obiecaliśmy sobie (prawda?) __a__ [0] wielką przyjaźń. Oby Pani nie zmieniła zdania! Są to bowiem rzeczy, których sobie _____ [1] nie można i obietnice nic tutaj nie znaczą. A jednak jak by to było pięknie – nawet nie mogę w to uwierzyć - gdybyśmy _____ [2] razem życie, zapatrzeni w swoje ideały. Pani ideał patriot yczny, nasz ideał ogólnoludzki i pracy naukowej. Zresztą z nich wszystkich tylko ten ostatni jest, jak sądzę, słuszny. To znaczy, że wydaje mi się, iż nie w naszej jest mocy _____ [3] stosunki społeczne, a nawet gdyby tak było nie wiedzielibyśmy, co robić należy i działając w tym lub w innym kierunku nigdy nie bylibyśmy pewni, że nie _____ [4] więcej zła niż dobra, że nie opóźniamy postępu, który w danej dziedzinie bezwzględnie przyjść musi. Tymczasem, na polu nauki jest przeciwnie: tu można wierzyć, że się czegoś dokona. (...) Widzi Pani, jak się to wszystko wzajemnie wiąże?
Postanowiliśmy być przyjaciółmi, ale - jeśli za rok - _____ [5] Pani Francję - doprawdy zbyt platoniczna będzie owa przyjaźń pomiędzy ludźmi, którzy się wzajemnie nie mają zobaczyć...
Czy nie byłoby lepiej gdyby Pani _____ [6] tu ze mną? Wiem, że Panią _____ [7] takie słowa i już nie będę ich powtarzał.
A przy tym _____ [8] tak bardzo Pani niegodny - z tych względów.

Na podstawie:
Polacy, których poznać warto, pr. zb. pod red. Janiny Michowicz, WSiP, Warszawa 1986. s. 175-179

0	**a. przynajmniej**	b. minimalnie	c. bynajmniej
1	a. przykazać	b. nakazać	c. przekazać
2	a. stracili	b. zorganizowali	c. spędzili
3	a. zrobić	b. zmienić	c. zamienić
4	a. robimy	b. mówimy	c. czynimy
5	a. opuści	b. utraci	c. zwiedzi
6	a. wyjechała	b. oglądała	c. została
7	a. cieszą	b. radują	c. gniewają
8	a. czuję się	b. znajduję się	c. przejmuję się

Poprawność gramatyczna

Ilość punktów –_____ / 52 p

I. Zamień poniższe zdania na zdania przeczące.

_____ / 10 p

0. Wszyscy wszystko o nim wiedzieli. *Nikt niczego o nim nie wiedział*
1. Maria Skłodowska-Curie zawsze wszystkich za wszystko krytykowała.
_____
2. Jej się zawsze i wszędzie wszystko podoba.
_____
3. Ty zawsze masz z czymś jakiś problem.
_____
4. Adam zawsze i wszędzie spotyka kogoś znajomego.
_____
5. Każdy zawsze dostawał taką nagrodę (podwójnego Nobla) jak Maria Skłodowska.
_____

II. Uzupełnij zdania odpowiednią formą liczebnika: *oba, obaj, obie, oboje*.

_____ / 7p

0. **Obie** córki Marii Skłodowskiej-Curie zdobyły sławę, choć każda w innej dziedzinie.
1. Dziś na skrzyżowaniu w centrum miasta był wypadek. Na szczęście _____ kierowcy czują się dobrze.
2. Dyrektor spotkał się wczoraj z _____ pracownicami.
3. Wojtek przyglądał się _____ mężczyznom stojącym na przystanku.
4. Nie mogłam znaleźć _____ moich książek, które położyłam wczoraj na biurku.
5. Słyszeliśmy wiele dobrego o _____ synach Kwiatkowskiego.
6. _____ odkrycia Skłodowskiej-Curie były bardzo ważne dla nauki.
7. Nie mogłem zdecydować się na jeden telefon, więc uważnie przeczytałem opinie o _____ modelach.

III. Wybierz i zaznacz poprawną formę w nawiasie (tryb przypuszczający).

_____ / 5 p

1. Gdybym miał więcej wolnego czasu, *(zapisałabym się / zapisałbym się / zapisalibyśmy się)* na kurs języka hiszpańskiego.
2. Marta *(kupiłby / kupiłyby / kupiłaby)* nowy rower, ale nie ma teraz wystarczająco dużo pieniędzy.
3. Co ty (r.m.) *(zrobiłbyś / zrobiłabyś / zrobiłby)* na moim miejscu w tej sytuacji?
4. Na waszym miejscu (wy – Forma męskoosobowa) nie *(podejmowałybyście / podejmowalibyście / podejmowałbyś)* tak szybko tej decyzji.
5. Gdybyśmy miały lepsze warunki, *(mogłybyśmy / moglibyśmy / mogłybyście)* więcej podróżować.

6. Czy ty (r.ż.) *(mógłbyś / mogłabyś / moglibyśmy)* mi pomóc w przygotowaniu obiadu?
7. Marek i Tomek *(poszłaby / poszłyby / poszliby)* na ten mecz, gdyby kupili bilety wcześniej.
8. Ewa i Karolina *(obejrzałby / obejrzałyby / obejrzeliby)* ten film jeszcze raz, bo bardzo im się podobał.
9. Gdyby jutro padał deszcz, (Forma niemęskoosobowa) *(spędzilibyśmy / spędziłybyśmy / spędziliby)* cały dzień w domu.
10. Czy wy (Forma męskoosobowa) *(zaczekalibyście / zaczekałybyście / zaczekałabyś)* na nas po pracy?

IV. Otwórz nawiasy i wpisz czasownik w odpowiedniej formie trybu rozkazującego.

_____ / 10 p

1. (Ty / napisać) _____ do mnie, kiedy dojedziesz do domu.
2. (Pan / wejść) _____ na chwilę do mojego gabinetu.
3. Dzieci, nie (wy / krzyczeć) _____ tak głośno, bo ojciec śpi!
4. (My / porozmawiać) _____ o tym projekcie po spotkaniu.
5. (Ty / kupić) _____ chleb i mleko, wracając ze szkoły.
6. Proszę Pani, (Pani / nie martwić się) _____, wszystko będzie dobrze.
7. Niech (Państwo / usiąść) _____ wygodnie i zaczekają na lekarza.
8. (Wy / otworzyć) _____ okno, bo w pokoju jest bardzo gorąco.
9. Aniu, (ty / nie brać) _____ mojego telefonu bez pytania!
10. (My / zjeść) _____ coś przed wyjściem na spacer.

V. Proszę podkreślić właściwą formę zgodnie z podanym przykładem (liczebniki).

_____ / 5 p

(Trzynastego, trzynasty, trzynastym)[0] maja o godzinie (dziesięć, dziesiątej, dziesiątą)[1] w centrum naukowym rozpoczął się eksperyment, w którym wzięło udział (czterej, cztery, czterech)[2] młodych naukowców i (dwoma, dwóch, dwaj)[3] profesorowie.

Nad projektem pracowało (piętnaście, piętnastu, piętnastych)[4] inżynierów z (sześcioma, szóstego, sześć)[5] nowoczesnymi robotami. Do analizy danych użyto również (trzej, trzy, trzech)[6] superkomputery nowej generacji.

Badacze, którzy ukończyli pracę po (cztery, czterech, czterem)[7] miesiącach, zaprezentowali wyniki wczoraj. Po przeprowadzeniu (dwie, dwóch, dwoma)[8] udanych prób byli bardzo zadowoleni z efektów.

— W tym roku nasz zespół brał udział już w (pięciu, pięcioma, pięć)[9] międzynarodowych konferencjach – powiedział kierownik laboratorium – a budowa nowego sprzętu kosztowała około (siedmioma, siedem, siedmiu)[10] milionów złotych.

VI. Proszę uzupełnić zdania odpowiednią formą czasownika i rzeczownika (czas teraźniejszy).

_____ / 15 p

1. W nowoczesnym laboratorium _____ (pracować) _____ (5) _____ (naukowiec).
2. Na uniwersytecie _____ (odbywać się) _____ (8) _____ (wykład).
3. Do analizy danych _____ (służyć) _____ (12) _____ (komputer).
4. W tym projekcie _____ (brać) udział _____ (4) _____ (profesor).

5. Na półce w bibliotece _____ (leżeć) _____ (20) _____ (książka naukowa).
6. W badaniu _____ (uczestniczyć) _____ (15) _____ (student).
7. W instytucie _____ (powstawać) _____ (6) _____ (nowy wynalazek).
8. W tym centrum badawczym _____ (działać) _____ (10) _____ (laboratorium).
9. Na tej uczelni _____ (studiować) _____ (300) _____ (obcokrajowiec).
10. W zespole _____ (programować) _____ (7) _____ (inżynier).

Ключ

11клас

Варіант 1

Czytanie ze zrozumieniem (25 p)

I. Przeczytaj tekst i dopasuj tytuły do akapitów (7 p)

1. **D.** Dlaczego Japończycy każą swoim dzieciom czytać w szkołach biografię Marii, a buddyści widzą w niej wzór do naśladowania?
2. **C.** A o co chodzi z tymi buddystami?
3. **B.** A my nadal kojarzymy ją wyłącznie z portretów, które wiszą na szkolnych ścianach...
4. **A.** Czy jako dziecko zdradzała nadzwyczajne zdolności?
5. **G.** I wybucha miłość?
6. **F.** W końcu biorą ślub…
7. **E.** Wtedy Skłodowskiej-Curie przyznają Nobla?

II. Prawda czy Fałsz (10 p)

1. **Prawda**
2. **Fałsz** *(Einstein twierdził, że sława jej nie zepsuła)*
3. **Fałsz** *(Unikała publicznych wystąpień i światowego życia)*
4. **Prawda** *(Był nauczycielem matematyki i fizyki)*
5. **Fałsz** *(Najpierw pracowała jako nauczycielka/guwernantka, by pomóc siostrze)*
6. **Prawda** *(Uznano to za mezalians)*
7. **Fałsz** *(To była po prostu przyjaźń i wspólna pasja, relacja dojrzewała powoli)*
8. **Prawda**
9. **Prawda** *(Irène otrzymała Nagrodę Nobla z chemii)*
10. **Fałsz** *(Piotr Curie musiał interweniować y Komitecie, by doceniono Marię)*

III. Fragment listu Piotra Curie do Marii (8 p)

1. **a.** przykazać
2. **c.** spędzili
3. **b.** zmienić
4. **c.** czynimy
5. **a.** opuści
6. **c.** została
7. **c.** gniewają
8. **a.** czuję się

Poprawność gramatyczna (52 p)

I. Zdania przeczące (10 p)

1. Maria Skłodowska-Curie **nigdy nikogo za nic nie** krytykowała.
2. Jej się **nigdy nigdzie nic nie** podoba.
3. Ty **nigdy** nie masz **z niczym żadnego** problemu.
4. Adam **nigdy nigdzie nie** spotyka **nikogo** znajomego.
5. **Nikt nigdy nie** dostawał **takiej** nagrody (podwójnego Nobla) jak Maria Skłodowska.

II. Liczebniki: oba, obaj, obie, oboje (7 p)

1. obaj
2. obydwiema / obiema *(lub z oboma)*
3. obu / obydwu *(lub obaj)*
4. obu / obydwu
5. obu / obydwu
6. Oba
7. obu / obydwu

III. Tryb przypuszczający (5 p)

1. zapisałbym się
2. kupiłaby
3. zrobiłbyś
4. podejmowalibyście
5. mogłybyśmy
6. mogłabyś
7. poszliby
8. obejrzałyby
9. spędziłybyśmy
10. zaczekalibyście

IV. Tryb rozkazujący (10 p)

1. Napisz
2. Niech Pan wejdzie
3. nie krzyczcie
4. Porozmawiajmy
5. Kup
6. niech Pani się nie martwi
7. niech Państwo usiądą
8. Otwórzcie
9. nie bierz
10. Zjedzmy

V. Wybór formy liczebnika (5 p)

1. dziesiątej
2. czterech
3. dwaj
4. piętnastu
5. sześcioma
6. trzy
7. czterech
8. dwóch
9. pięciu
10. siedmiu

VI. Czas teraźniejszy z liczebnikami i rzeczownikami (15 p)

1. pracuje pięciu naukowców
2. odbywa się osiem wykładów
3. służy dwanaście komputerów
4. bierze udział czterech profesorów/ biorą udział czterej profesorowie
5. leży dwadzieścia książek naukowych
6. uczestniczy piętnastu studentów
7. powstaje sześć nowych wynalazków
8. działa dziesięć laboratoriów
9. studiuje trzystu obcokrajowców
10. programuje siedmiu inżynierów